

Državne potpore i potpore male vrijednosti

Milivoj Friganović, mag. oec.

Autor u članku detaljno obrađuje materiju o državnim potporama i potporama male vrijednosti i računovodstvo državnih potpora što može pomoći kako davateljima tako i korisnicima ovih potpora.

Od 1. srpnja 2013. tj. danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, *odobranje i kontrola državnih potpora prelazi u nadležnost Europske komisije*, što znači da se u Republici Hrvatskoj kao i u ostalih 27 država članica Europske unije primjenjuje Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i cijela pravna stečevina (acquis).

Priča o državnim potporama u jednoj državi članici Europske unije nužno započinje citiranjem članka 3. UFEU –a u čijem stavku 1. stoji: „1. Unija ima **isključivu nadležnost u sljedećim područjima:**

(a) carinskoj uniji;

(b) **utvrđivanju pravila o tržišnom natjecanju potrebnih za funkcioniranje unutarnjeg tržišta;**

(c) monetarnoj politici za države članice čija je valuta euro;

(d) očuvanju morskih bioloških resursa u okviru zajedničke ribarstvene politike;

(e) zajedničkoj trgovinskoj politici.“

Točka b) obuhvaća široko područje tržišnog natjecanja **čiji su dio i same državne potpore**. Činjenica da je jedno područje u isključivoj nadležnosti Europske unije znači da ga je država članica „izgubila“ iz vlastite nadležnosti i o njemu nema pravo samostalno odlučivati. Propise EU o državnim potporama donose države članice djelujući zajednički u nadležnim institucijama EU, no kada jednog dana stupe na snagu, država članica je ograničena u daljnjem uređenju - obvezna je postupati po njima i ovlaštena urediti samo elemente za koje joj ti propisi ostavljaju takvu mogućnost.

Na tom tragu donesen je i Zakon o državnim potporama („Narodne novine“, broj 72/13 i 141/13) a potom i sada važeći Zakon o državnim potporama („Narodne novine“, broj 47/14 i 69/17 – u daljnjem tekstu: Zakon) kojim se uređuju nadležnosti tijela RH iz područja državnih potpora i potpora male vrijednosti, politika državnih potpora RH, postupanja prije dodjele državnih potpora, vođenje evidencija i izvještavanje o državnim potporama i potporama male vrijednosti.

Ovaj Zakon ne primjenjuje se na državne potpore poljoprivredi i ribarstvu jer su one određene propisima o poljoprivredi i ribarstvu. Dakle, od stupanja na snagu Zakona (24. travnja 2014.) Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN) nije više nadležna za državne potpore jer su sve ovlasti u području državnih potpora objedinjene u Ministarstvu financija.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 69/17) donesene su nove odredbe o Evidencijama državnih potpora i potpora male vrijednosti i dostava podataka (članak 14. Zakona) te odredbe o Registru državnih potpora i potpora male vrijednosti (članak 15. Zakona) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2017. godine.

Prema članku 1.a Zakona, osiguravaju se pretpostavke za provedbu Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o **ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima** (ranije se umjesto pojma spojivost koristio pojam **usklađenost** – oba pojma u kontekstu državnih potpora imaju jednako značenje) s **unutarnjim tržištem** u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (Tekst značajan za EGP) (SL L 187, 26. 6. 2014.). U nastavku prikazujemo članke 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU):

„Članak 107.

1. Osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodjeljuje država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama.

2. Sljedeće su vrste potpora **spojive s unutarnjim tržištem** (op. aut.: mogu se slobodno dodjeljivati bez ikakvih postupaka za njihovu ocjenu i odobrenje):

(a) potpore socijalnog karaktera koje se dodjeljuju pojedinim potrošačima ako se to čini bez diskriminacije u odnosu na podrijetlo predmetnih proizvoda;

(b) potpore za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili drugih izvanrednih događaja;

(c) potpore koje se dodjeljuju gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke na koje je utjecala podjela Njemačke, u mjeri u kojoj je ta potpora potrebna kako bi se nadoknatile posljedice gospodarski nepovoljnijeg položaja prouzročenog tom podjelom. Pet godina nakon stupanja Ugovora iz Lisabona

na snagu, Vijeće može, odlučujući na prijedlog Komisije, usvojiti odluku o stavljanju ove točke izvan snage.

3. Sljedeće se vrste potpora **moгу smatrati spojivima s unutarnjim tržištem** (op. aut.: ali nakon odgovarajućeg postupka provjere kojeg provode nadležna tijela EU/Europska komisija nakon njihove pozitivne ocjene):

(a) potpore za promicanje gospodarskog razvoja područja na kojima je životni standard neuobičajeno nizak ili na kojima postoji velika podzaposlenost, te regija iz članka 349. s obzirom na njihovo strukturno, gospodarsko i socijalno stanje;

(b) potpore za promicanje provedbe važnog projekta od zajedničkog europskog interesa ili za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu neke države članice;

(c) potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu;

(d) potpore za promicanje kulture i očuvanje baštine ako takve potpore ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Uniji u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu;

(e) druge vrste potpora koje Vijeće odredi svojom odlukom koju donosi na prijedlog Komisije.

Članak 108.

1. Komisija u suradnji s državama članicama neprestano nadzire sve sustave potpora koji postoje u tim državama. Komisija im predlaže sve odgovarajuće mjere koje su potrebne za postupni razvoj ili funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

2. Ako Komisija ustanovi, nakon što je pozvala odnosne stranke da podnesu svoje primjedbe, da potpora koju je dodijelila neka država ili potpora iz državnih sredstava nije spojiva s unutarnjim tržištem s obzirom na članak 107. ili da se takva potpora koristi na način suprotan pravilima, ona donosi odluku prema kojoj dotična država mora ukinuti ili izmijeniti takvu potporu u roku koji odredi Komisija.

Ako dotična država ne postupi u skladu s tom odlukom u propisanom roku, Komisija ili bilo koja druga zainteresirana država može, odstupajući od odredaba članka 258. i 259. neposredno uputiti predmet Sudu Europske unije.

Na zahtjev države članice, Vijeće može, odstupajući od odredaba članka 107. ili uredaba predviđenih člankom 109., jednoglasno odlučiti da se, ako iznimne okolnosti opravdavaju takvu odluku, potpora koju ta država dodjeljuje ili namjerava dodijeliti smatra spojivom s unutarnjim tržištem. Ako je Komisija u vezi s tom potporom već pokrenula postupak predviđen prvim podstavkom ovog stavka, činjenica da je dotična država uputila svoj zahtjev Vijeću prouzročit će suspenziju tog postupka dok Vijeće ne objavi svoj stav.

Međutim, ako Vijeće u roku od tri mjeseca od podnošenja tog zahtjeva ne objavi svoj stav, o predmetu odlučuje Komisija.

3. Komisija se pravodobno obavješćuje o svim planovima za dodjelu ili izmjenu potpora kako bi se o njima mogla očitovati. Ako smatra da je svaki takav plan nespojiv s unutarnjim tržištem s obzirom na članak 107., Komisija bez odgode pokreće postupak predviđen stavkom 2. Dotična država članica ne primjenjuje predložene mjere sve dok se taj postupak ne okonča konačnom odlukom.

4. Komisija može donijeti uredbe koje se odnose na kategorije državne potpore za koje je Vijeće na temelju članka 109. utvrdilo da se mogu izuzeti iz postupka predviđenog stavkom 3. ovog članka."

Prema članku 107. stavku 1. UFEU-a proizlazi da je za postojanje državne potpore potrebno kumulativno ispuniti sljedeće uvjete: postojanje državnih sredstava, stjecanje prednosti na tržištu, selektivnost, narušavanje ili mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu među državama članicama EU. Ako samo od jedan uvjeta nije ispunjen, postojanje državne potpore u smislu članka 107. UFEU-a, isključeno je.

O tim uvjetima možemo reći sljedeće:

- 1) mora se raditi o mjeri koja uključuje sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, proračuna županije, grada i općine, fondova i pravnih osoba u vlasništvu države. Pored izravnih proračunskih izdataka, državnim potporom se smatra i manji, odnosno neostvareni prihod države zbog neplaćenog poreza, doprinosa ili drugog nepodmirenog dugovanja odnosno neizvršene financijske obveze prema državi, prodaja zemljišta odnosno nekretnina ispod tržišne cijene i bez provedenog natjecaja i sl.
- 2) prednost na tržištu se ostvaruje činjenicom da je korisnik potpore primio sredstva koja ne bi mogao ostvariti u svom redovnom poslovanju. Pored očitih državnih potpora kao što su subvencije, oslobađanje od plaćanja poreza, državna jamstva itd., postoje i ostale državne potpore koje su manje očite, a također osiguravaju ekonomsku prednost, a to su: kupnja/iznajmljivanje zemljišta u državnom vlasništvu poduzetniku po povoljnijoj cijeni od tržišne, prodaja zemljišta poduzetnika državi po cijeni većoj od tržišne, omogućavanje pristupa javnoj infrastrukturi bez plaćanja doprinosa za istu, te dokapitalizacija poduzetnika od strane države putem tzv. rizičnog kapitala pod povoljnijim uvjetima nego što bi to učinio privatni investitor.
- 3) potpora se dodjeljuje na selektivnoj osnovi (određenom poduzetniku ili poduzeticima, regijama ili pojedinim gospodarskim sektorima) – time se mjere koje predstavljaju državnu potporu razlikuju od općih mjera gospodarske politike koje se odnose na sve poduzetnike i sektore u državi (opće fiskalne mjere, opće smanjenje kamatnih stopa, devalvacija nacionalne valute). Katkad se pojedine mjere, koje se smatraju potencijalno otvorenima za sve poduzetnike, mogu smatrati državnim potporom ako je učinak objektivnih uvjeta u stvari selektivan odnosno ako korist od tih mjera mogu imati samo neki poduzetnici.
Izgradnja i održavanje infrastrukture od strane tijela javne vlasti nije državna potpora ako ima obilježje opće mjere na dobrobit svih poduzetnika (npr. izgradnja autoceste ili željezničke pruge). I tu je moguće pojedinog poduzetnika „doveći“ u ekonomsku prednost (npr. izgradnja infrastrukture se provodi isključivo u interesu pojedinih poduzetnika koji za njihovo korištenje ne plaćaju tržišnu cijenu). Potpora također može biti sadržana u povlaštenom tretmanu poduzetnika koji se tom infrastrukturom koristi (npr. korištenje objekata u zračnim lukama). Dakle, državne potpore su selektivne ako su usmjerene samo na posebne sektore odnosno određenim poduzeticima ili proizvodnji određene robe.
- 4) potrebno je utvrditi je li određeni poduzetnik, sektor ili regija dobio određena sredstva iz proračuna države, jedinice lokalne ili područne samouprave ili druge pravne osobe davatelja potpore pa je time doveden u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurenciju. Dakle, potpora mora biti selektivna. O selektivnosti se može raditi i kada postoji određeno diskrecijsko pravo odlučivanja prilikom dodjele potpore od strane davatelja potpore.

- 5) Ugovor o funkcioniranju EU propisuje **zabranu dodjele državnih potpora** koje utječu (ili bi mogle utjecati) **na trgovinu među državama članicama Europske unije**. Sukladno tome, potrebno je provjeriti ima li djelatnost koju obavlja korisnik potpore stvarno ili potencijalno učinak na trgovinu između Republike Hrvatske i država članica Europske unije, odnosno dolazi li do narušavanja tržišnog natjecanja.

U ranijim razdobljima se umjesto pojma **spojivost** koristio pojam **usklađenost**, a oba pojma u kontekstu državnih potpora imaju jednako značenje.

Prema članku 107. stavku 3. **UFEU-a** vrste potpora koji se **mog**u smatrati **spojivima s unutarnjim tržištem** možemo podijeliti u dvije skupine, i to:

- državne potpore koje se ne smiju dodijeliti prije prijave i odobrenja Europske komisije, i
- državne potpore sadržane u režimu općeg izuzeća od prijave (general block exemption).

1. Državne potpore

1.1. Značenje pojmova

Radi boljeg razumijevanja državnih potpora i potpora male vrijednosti nužno je potrebno ukazati na značenje pojedinih pojmova koji se koriste i koji su uređeni člankom 2. Zakona:

- **državna potpora** je stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica Europske unije u skladu sa člankom 107. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije (**to je definicija državne potpore**)
- **program državne potpore** je pravni akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore, kao i pravni akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu
- **pojedinačna državna potpora** je državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore
- **državne potpore izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji** su državne potpore koje prije dodjele nije potrebno prijaviti Europskoj komisiji u skladu s važećim propisima Europske komisije donesenim na temelju članka 108. UFEU-a (Ugovor o funkcioniranju Europske unije)
- **potpora male vrijednosti** je potpora uređena važećom uredbom Europske unije koja zbog svoga iznosa ne narušava ili ne prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja i ne utječe na trgovinu između država članica Europske unije te ne predstavlja državnu potporu iz članka 107. stavka 1. UFEU-a
- **davatelj državne potpore/potpore male vrijednosti** je središnje tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje državne potpore/potpore male vrijednosti.

Davatelji državnih potpora i potpora male vrijednosti obavljaju sljedeće poslove: izrađuju prijedloge programa državnih potpora i pojedinačnih državnih potpora iz svog djelokruga, dodjeljuju državne potpore po primitku mišljenja, odnosno odobrenja nadležnih tijela i nakon objave, dodjeljuju potpore male vrijednosti, nadziru provedbu

korištenja dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti, vode evidenciju dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti iz svoje nadležnosti, dostavljaju podatke o dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti Ministarstvu financija, analiziraju učinkovitost dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti i o tome obavještavaju Ministarstvo financija te provode povrat državnih potpora i potpora male vrijednosti.

- **korisnik državne potpore/potpore male vrijednosti** je svaka pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima državnu potporu/potporu male vrijednosti, bez obzira na njezin oblik i namjenu.

Pojam korisnika državne potpore zapravo se odnosi samo na pojam poduzetnika (engl. undertaking). U praksi sudova Unije dodatno određuju pojam poduzetnika – kao subjekta koji obavlja gospodarsku djelatnost **bez obzira na pravni status, činjenice ostvaruje li profit ili ne**. Isto tako subjekt koji obavlja gospodarsku i negospodarsku djelatnost smatra se poduzetnikom samo kad obavlja gospodarsku djelatnost (svaka djelatnost koja se sastoji od pružanja robe i usluga na tržištu). Postoji pitanje, što ako ne postoji tržište za određene usluge?

To može ovisiti o državi članici EU (ovisno o gospodarskim kretanjima i političkim odabirima). Zato i ne postoji sveobuhvatan popis djelatnosti koji bi se a priori mogao smatrati gospodarskim. Pravila o potporama ne primjenjuju se kada država izvršava „javne ovlasti“ ili ako javni subjekti djeluju „kao tijela javne vlasti“. Npr. sljedeće djelatnosti koje obavlja država nisu gospodarske djelatnosti: vojska, policija, sigurnost i kontrola zračne plovidbe i pomorskog prometa, nadzor radi onečišćenja, organizacija i financiranje i izvršavanje zatvorskih kazni, razvoj i revitalizacija javnog zemljišta od strane javnih tijela, zdravstvena i socijalna zaštita financirana izravno iz doprinosa i ostalih državnih sredstava, školstvo, vrtići i sl.

- **prijava Europskoj komisiji je prijava prijedloga programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore Europskoj komisiji** radi odobrenja njezine dodjele u skladu s važećim uredbama Vijeća i Europske komisije kojima se uređuje postupak prijave i odobrenja državnih potpora
- pravila o državnim potporama su ona pravila pravne stečevine Europske unije o državnim potporama kojima se uređuju uvjeti njihove dodjele, kao i pravila propisa Republike Hrvatske kojima su prenesena pravila pravne stečevine o uvjetima dodjele državnih potpora.

1.2. Državna sredstva i pripisivost državi

Aspekt pripisivosti i državnih sredstava se često razmatra zajedno prilikom procjene predstavlja li javna mjera državnu potporu. Ako državnu potporu dodijele tijela javne vlasti (npr. ministarstva, Hrvatska banka za obnovu i razvitak) ta je mjera automatski pripisiva državi.

Međutim, pripisivost državi je manje očita ako se prednost dodjeljuje preko javnih poduzetnika, pa je u tim slučajevima potrebno utvrditi mogu li se tijela javne vlasti smatrati uključenim u dodjeli sredstava putem tih javnih poduzetnika, koji bi zbog pripisivosti državi, imala karakter državne potpore, a javni poduzetnici bi u tom slučaju samo transferirali ta sredstva. Pripisivost dodijeljenih sredstava državi bitna je zbog činjenice da se u okviru zakonodavstva EU ne dozvoli zaobilazanje pravila o državnim potporama stvaranjem autonomnih institucija zaduženih za dodjelu potpora, koji bi zapravo poduzetnicima dodjeljivale državna sredstva koja imaju obilježje državne potpore.

Sredstva (subvencije) koja se dodjeljuju iz operativnih programa, odnosno kada EK dodjeljuje sredstva nadležnim tijelima neke od država članica EU (npr. hrvatskim tijelima koja odlučuju o njihovoj isplati) tada se ta sredstva predstavljaju kao državna sredstva. Kako odluku o dodjeli sredstava iz operativnih programa donose hrvatska tijela ta su sredstva iz tih programa pripisiva državi.

Navedeno stajalište potvrđuju i Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore (točka 60.), sredstva koja se dobivaju od EU (npr. iz strukturnih fondova) od Europske investicijske banke ili Europskog investicijskog fonda, odnosno Međunarodnog monetarnog fonda ili Europske banke za obnovu i razvoj **smatraju se državnim sredstvima** ako nacionalna tijela imaju diskrecijsko pravo o upotrebi tih sredstava – posebno o odabiru korisnika. Međutim, ako EU izravno dodjeljuje sredstva bez ikakvog diskrecijskog prava nacionalnih tijela, takva sredstva **ne predstavljaju državna sredstva**.

Operativni programi su dokumenti u kojima se **detaljnije** opisuju i razrađuju mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje **ESI fondova** (Europski strukturni i investicijski fondovi), je donijela četiri takva programa, a aktivnosti unutar svakog operativnog programa financiraju se iz odgovarajućeg ESI fonda (Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Europski fond za pomorstvo i ribarstvo).

U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno **10,676 milijardi eura**.

Od tog iznosa **8,397 milijardi eura** predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, **2,026 milijarde eura** za poljoprivredu i ruralni razvoj te **253 milijuna eura** za razvoj ribarstva.

1.3. Propisi

Propisi Republike Hrvatske kojima se uređuju državne potpore:

- Zakon o državnim potporama (Narodne novine, br.47/14 i 69!)
- Pravilnik o dostavi prijedloga državnih potpora, podataka o državnim potporama i potporama male vrijednosti te registru državnih potpora i potpora male vrijednosti (Narodne novine, br. 125/17)
- Popis dodijeljenih državnih potpora
- Uputa za način dostave podataka
- Potpore male vrijednosti de minimis potpore

Propisi Europske unije kojima se uređuju državne potpore:

- http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html
- Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (Službeni list Europske unije L 187, 26.6.2014.)
- Uredba Komisije (EU) br. 2017/1084 od 14. lipnja 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u vezi s potporama za infrastrukturu luka i zračnih luka, pragova za prijavu potpora za kulturu i očuvanje baštine i za potpore za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu te regionalnih operativnih programa potpora za najudaljenije regije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 702/2014 u vezi s izračunavanjem prihvatljivih troškova (Službeni list Europske unije L 156/1, od 20.6.2017.)
- Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora u funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (Službeni list Europske unije L 352, 24.12.2013.)

- Smjernice o regionalnim potporama 2014.-2020. (Službeni list Europske unije C 209, 23.7.2013.)
- Okvir za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (Službeni list Europske unije C 198, 27.6.2014.)
- Smjernice za državne potpore za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.-2020. (Službeni list Europske unije C 200, 28.6.2014.)
- Smjernice za primjenu pravila o državnim potporama na brzi razvoj širokopojasnih mreža (Službeni list Europske unije C 25, 26.1.2013.)
- Smjernice o državnim potporama za promicanje rizičnih financijskih ulaganja (Službeni list Europske unije C 19, 22.1.2014.)
- Smjernice o državnim potporama zračnim lukama i zračnim prijevoznicima (Službeni list Europske unije C 99, 4.4.2014.)
- Komunikacija Komisije o državnoj potpori za filmove i ostala audiovizualna djela (Službeni list Europske unije C 332, 15.11.2013.)
- Priopćenje Komisije o primjeni pravila Europske unije o državnim potporama na naknadu za pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa (Službeni list Europske unije C 8, 11.1.2012.)
- Odluka Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknade za pružanje javnih usluga koje se dodjeljuju određenim poduzetnicima kojima je povjerenje obavljavanje usluga od općeg gospodarskog interesa (Službeni list Europske unije L 7, 11.1.2012.)
- Okvir Europske unije za državne potpore u obliku naknade za javne usluge (Službeni list Europske unije C 8, 11.1.2012.)
- Uredba Komisije (EU) br. 360/2012 od 25. travnja 2012. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na **potpore de minimis** koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa (Službeni list Europske unije L 114, 26.4.2012.)
- Smjernice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (Službeni list Europske unije C 249, 31.7.2014.)
- Osnovne stope izračunate su sukladno Priopćenju (Komunikaciji) Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.01.2008, str.6.).

Ovisno o primjeni referentne stope, odgovarajuće marže moraju se pribrojiti osnovnoj stopi kako je utvrđeno u Priopćenju. Za potrebe određivanja referentne stope za određenog poduzetnika, odnosno utvrđivanja predstavlja li određeni zajam odobren poduzetniku državnu potporu, potrebno je na osnovnu stopu nadodati odgovarajuće marže rizika iz tablice marži u Priopćenju, ovisno o kreditnom rejtingu poduzetnika i ponuđenim instrumentima osiguranja. Za izračunavanje diskontne stope, marža od 100 baznih bodova dodaje se na osnovnu stopu. Uredbom Komisije (EZ-a) br. 271/2008 od 30. siječnja 2008 o izmjenama i dopunama provedbene Uredbe (EZ) br. 794/2004 predviđeno je da će se, ako nije drugačije predviđeno u određenoj odluci, stopa povrata također izračunavati dodavanjem 100 baznih bodova na osnovnu stopu.

1.4. Podjela državnih potpora prema namjeni

Subvencije; neposredna subvencija kamata; oprost duga po osnovi zajma; prisilna nagodba i stečaj; oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeće i porezne olakšice; snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa; odgode pri plaćanju poreza; ot-

pis duga, odgode pri podmirenju duga; ulaganje u vlasnički kapital; kapitalna ulaganja i rizični kapital; pretvaranje duga u vlasnički udjel; prodaja državne imovine pod povoljnijim uvjetima; odricanje od isplate dobiti poduzetnika; povoljni zajmovi; zajmovi poduzetnicima u teškoćama; jamstva; opozvana jamstva i ostalo mogu biti **instrumenti dodjele državnih potpora i oni sami po sebi ne govore da li se radi o državnim potporama ili ne.**

Prema namjeni državne potpore možemo podijeliti na:

- **horizontalne potpore** – koje se mogu odnositi na sve poduzetnike i gospodarske sektore. Državne potpore s horizontalnim ciljevima **mogu znatno manje narušiti tržišno natjecanje nego sektorske.** EU posebno favorizira horizontalne potpore i sintagma „manje ali kvalitetnije potpore“ koja se provlači kroz glavne dokumente Europske unije odnosi se upravo na poticanje država članica za razvojem horizontalnih potpora. Najvažnije vrste horizontalnih potpora su za: **istraživanje i razvoj** te inovacije, zaštitu okoliša, poticanje razvoja malih i srednjih poduzetnika, **zapošljavanje, usavršavanje, kulturu i očuvanje kulturne baštine, sanaciju i restrukturiranje** (primjenjuju se na sve poduzetnike i sektore ali one imaju donekle poseban status jer mogu uzrokovati značajno narušavanje tržišnog natjecanja).

S aspekta poduzetnika - poreznih obveznika u RH posebno treba istaknuti slijedeće **horizontalne državne potpore:**

- **za obrazovanje i izobrazbu** (usavršavanje) koje su propisane Zakonom o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu („Narodne novine“, broj 109/07, 134/07 i 152/08 i 14/14), i Pravilnikom o sadržaju evidencije državne potpore za obrazovanje i izobrazbu („Narodne novine“, broj 12/08 i 13/09), i
- **za istraživačko razvojne projekte** koje su propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/07, 45/09 – čl. 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, 63/11, 94/13 i 139/13 i Pravilnikom o državnoj potpori za istraživačko razvojne projekte („Narodne novine“, broj 116/07). Od 26. srpnja 2018. na snagu je stupio Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte („Narodne novine“, broj 64/2018) pa će trebati uskladiti propise.

U tijeku je izmjena i dopuna Zakona o porezu na dohodak prema kojemu se mijenja članak 45. Zakona o porezu na dohodak koji uređuje pitanje olakšica koja se odnosi na dodatno umanjenje dohotka od samostalne djelatnosti po osnovi izdataka za istraživanje i razvoj u skladu s posebnim propisom.

Prema članku 14. Pravilnika o porezu na dobit („Narodne novine“, broj 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18), porezna osnovica može se smanjiti za svotu državne potpore za obrazovanje i izobrazbu i potpore male vrijednosti za izvođenje praktične nastave i vježbi naukovanja za zanimanja u sustavu vezanih obrta u visini i na način propisan u Zakonu o državnim potporama za obrazovanje i izobrazbu i drugim propisima donesenim na temelju toga Zakona.

Na dalje, prema članku 15. Pravilnika o porezu na dobit, porezna osnovica smanjuje se za iznos državne potpore za istraživačko-razvojne projekte na način propisan u članku 111.c Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Obrascu 2 Pravilnika o državnoj potpori za istraživačko razvoj-

ne projekte, međutim, donesen je Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte koji je stupio na snagu 26. srpnja 2018. (pa treba promijeniti Pravilnik).

- **sektorske potpore** – Europska komisija je za pojedine sektore (usmjerene izabranim poduzećima) donijela pravila o uvjetima koje moraju ispuniti radi usklađenosti s odredbama članka 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (najvažnije su potpore za sektor čelika, kopneni, pomorski i zračni promet te djelatnost brodogradnje).
- **regionalne potpore** - dodjeljuju se kao poticaj gospodarskom razvoju područja s neuobičajeno niskim standardom ili visokom stopom nezaposlenosti.

Prema članku 42. Pravilnika o porezu na dobit, porezni obveznici koji obavljaju djelatnost na **potpomognutim područjima jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu** po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara mogu ostvariti pravo na korištenje porezne olakšice na način i pod uvjetima propisanim **člankom 28.a Zakona** i drugim propisima donesenim na temelju toga Zakona (ova potpora male vrijednosti umanjuje poreznu obvezu odnosno oslobađa od plaćanja poreza na dobit ili dohodak za porezne obveznike koji na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu i na području Grada Vukovara obavljaju svoju djelatnost. Prema članku 28.a stavka 3. Zakona o porezu na dobit, iznos oslobođenja od plaćanja poreza na dobit **utvrđuje se u skladu s odgovarajućim pravilima o potporama male vrijednosti.**

1.5. Državne potpore prema Zakonu o poticanju ulaganja

Zakon o poticanju ulaganja („Narodne novine“, broj 102/15 i 25/18) uređuje dodjelu državnih potpora radi poticanja ulaganja.

Ovim se zakonom uređuje provedba Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o izmjeni Uredbe EU br. 651/2014., o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26. 6. 2014., str. 1.), i Uredbe Komisije (EU) 2017/1084 od 14. lipnja 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u vezi s potporama za infrastrukture luka i zračnih luka, pragova za prijavu potpora za kulturu i očuvanje baštine i za potpore za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu te regionalnih operativnih programa potpora za najudaljenije regije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 702/2014 u svezi s izračunavanjem prihvatljivih troškova.

Zakon sadržava odredbe o regionalnim državnim potporama za ulaganja te odredbe o državnim potporama za usavršavanje koje su u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. Pojedinačne potpore dodijeljene temeljem ovoga Zakona izuzete su od obveze prethodne prijave Europskoj komisiji sukladno članku 108. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz ovoga Zakona.

Potpore za usavršavanje i regionalne potpore temeljem ovoga zakona dodjeljuju se sukladno odredbama članaka 1. – 14. i članka 31. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. Za sva pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom, odnosno u slučaju razlika u tumačenju odredbi ovoga Zakona s pravilima Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. primijeniti će se pravila Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014.

Prema članku 7. ovog zakona, potpore uključuju:

- 1) porezne potpore za mikropoduzetnike
- 2) porezne potpore za male, srednje i velike poduzetnike

- 3) potpore za opravdane troškove novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja
- 4) potpore za opravdane troškove usavršavanja povezanih s projektom ulaganja
- 5) potpore za:
 - a) razvojno-inovacijske aktivnosti
 - b) aktivnosti poslovne podrške i
 - c) aktivnosti usluga visoke dodane vrijednosti
- 6) potpore za kapitalne troškove projekta ulaganja
- 7) potpore za radno intenzivne projekte ulaganja
- 8) **potpore za gospodarsko aktiviranje neaktivne imovine u vlasništvu Republike Hrvatske.**

Prema članku 43.a Pravilnik o porezu na dobit, porezni obveznik može umanjiti obvezu poreza na dobit u visini, na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o poticanju ulaganja (olakšice prema 8., 9., 25 i 26. upisuje se pod red.br. PD-a) i propisima donesenim na temelju toga Zakona. Porezni obveznik koji koristi poreznu olakšicu temeljem Zakona o poticanju ulaganja, uz prijavu poreza na dobit dostavlja presliku potvrde o statusu korisnika potpore i godišnje pisano izvješće o izvršenju investicijskog projekta, prihvatljivim troškovima, korištenju poticajnih mjera te očuvanju predmetne investicije i otvorenih radnih mjesta povezanih s tom investicijom. Na ovaj redni broj unosi se porezna olakšica na temelju „posljednjeg” Zakona o poticanju ulaganja (Nar. nov. br., 102/15.) i Uredbe o poticanju ulaganja (Nar. nov., br. 31/16).

Članak 8. navedenog zakona odnosi se za ulaganja **mikro-poduzetnika** u visini iznosa protuvrijednosti kuna od minimalno 50.000,00 eura korisniku potpore stopa poreza na dobit umanjuje se za 50% od propisane stope poreza na dobit u razdoblju do pet godina od godine početka investicije, uz uvjet otvaranja najmanje tri nova radna mjesta povezana s projektom ulaganja, i to unutar razdoblja od tri godine od početka ulaganja.

Članak 9. navedenog zakona odnosi se na porezne potpore za male, srednje i velike poduzetnike pa ih navodimo:

- za ulaganja u visini protuvrijednosti kuna od 150.000,00 do 1.000.000,00 eura korisniku potpore stopa poreza na dobit umanjuje se za 50% od propisane stope poreza na dobit u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet otvaranja najmanje pet novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem odnosno za ulaganja u centre za razvoj informacijsko-komunikacijskih sustava i softvera iz članka 12. ovoga Zakona, a u visini protuvrijednosti od 50.000,00 do 1.000.000,00 eura korisniku potpore stopa poreza na dobit umanjuje se za 50% od propisane stope poreza na dobit u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet otvaranja najmanje 10 novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem.
- ukupan iznos poreznih poticaja koje korisnik potpore za mikro-poduzetnike može iskoristiti tijekom razdoblja korištenja poreznih poticaja određuje se u apsolutnom iznosu razlike obračuna dužnog iznosa poreza na dobit izračunatog na temelju propisa kojime se uređuje porez na dobit i iznosa izračunatog na temelju ovoga Zakona, poštujući maksimalni dopušteni iznos, odnosno intenzitet ukupnih potpora navedenih u članku 6. točki 13. ovoga Zakona.
- ako korisnik potpore tijekom razdoblja korištenja potpora iz ovoga Zakona prestane biti obveznik poreza na dobit, prestaje mu pravo korištenja poreznih povlastica za preostalo razdoblje za koje su odobrene, uz obvezu očuvanja novih radnih mjesta i investicijskog projekta sukladno odredbama iz članka 6. točke 7. ovoga Zakona.

- ako korisnik potpore smanji broj novih radnih mjesta utvrđenih odredbama stavka 1. ovoga članka prije isteka propisanog minimalnog razdoblja očuvanja ulaganja iz članka 6. točke 7. ovoga Zakona, i/ili ako ne poštuje minimalno razdoblje očuvanja ulaganja iz članka 6. točke 7. ovoga Zakona, prestaje mu pravo korištenja poreznih povlastica za čitavo razdoblje za koje su odobrene, uz obvezu povrata sredstava ostvarenih korištenjem odobrenih povlastica uvećanih za iznos osnovne referentne stope, koja se određuje i objavljuje na temelju pravila o državnim potporama, uvećane za 100 baznih bodova.

Porezni obveznik može sukladno člancima 25. i 26. Zakona o poticanju ulaganja umanjiti obvezu poreza na dobit u visini, na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja (»Narodne novine«, br. 111/12. i 28/13). Porezni obveznik koji koristi poreznu olakšicu temeljem navedenog zakona, uz prijavu poreza na dobit dostavlja presliku potvrde o statusu nositelja poticajnih mjera te godišnje pisano izvješće o izvršenju investicijskog projekta, korištenju poticajnih mjera te očuvanju predmetne investicije i otvorenih radnih mjesta povezanih s tom investicijom. Porezni obveznik može sukladno članku 25. Zakona o poticanju ulaganja umanjiti obvezu poreza na dobit u visini, na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o poticanju ulaganja (»Narodne novine«, br. 138/06 i 61/11). Porezni obveznik koji koristi poreznu olakšicu temeljem navedenog zakona, uz prijavu poreza na dobit dostavlja presliku potvrde o statusu nositelja poticajnih mjera utvrđenog prema tom Zakonu, te godišnje pisano izvješće o izvršenim ulaganjima, korištenju poticajnih mjera te očuvanju predmetnog ulaganja i otvorenih novih radnih mjesta povezanih s tim ulaganjem.

ističemo...

Olakšicu mogu koristiti samo oni poduzetnici koji su stekli status nositelja poticajnih mjera i ako su izvršili ulaganja sukladno odredbama Zakona. „Potvrdu o statusu nositelja poticajnih mjera” velikim poduzetnicima izdalo je **Ministarstvo gospodarstva** a svim ostalim **Ministarstvo poduzetništva i obrta**. Zato poduzetnik – nositelj poticajnih mjera treba prije početka ulaganja nadležnom ministarstvu podnijeti „Prijavu ulagateljskog elaborata” u svrhu korištenja poticajnih mjera.

Kriteriji za određivanje veličine poduzetnika definirani su u **Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva**. Svota porezne olakšice ne može se utvrditi samo temeljem potvrde nadležnog ministarstva već se utvrđuje za svako porezno razdoblje, ovisno o izvršenju investicijskog projekta, očuvanju predmetne investicije, broju otvorenih radnih mjesta povezanih s tim ulaganjem ili broju očuvanih radnih mjesta u slučaju modernizacije tehnološkog procesa postojeće proizvodne linije ili pogona, odnosno ovisno o ispunjenju uvjeta propisanih Zakonom. Ovisno o ispunjenju propisanih uvjeta utvrđuje se i niža stopa poreza na dobit. Pritom treba uzeti u obzir i **svotu maksimalnog intenziteta potpore koju uređuje nadležno ministarstvo**.

Na dalje, prema članku 44. Pravilnika o porezu na dobit, ako porezni obveznik iz članka 42. i 43.a. Pravilnika o porezu na dobit, stječe mogućnost korištenja više olakšica i oslobođenja, ima pravo na korištenje više olakšica istodobno, odnosno **ima pravo kumulirati olakšice**.

1.6. Razlikovanje državne potpore od općih poreznih mjera

Izuzeća, porezne olakšice i oslobođenja propisana poreznim propisima koja se primjenjuju **na sve poduzetnike** i proizvodnju svih proizvoda na teritoriju RH-a smatraju se **općim poreznim mjerama a ne državnim potporama**.

Iako danom stupanja na snagu Zakona (1. srpnja 2013.) prestaju važiti sve Odluke Vlade Republike Hrvatske radi boljeg razumijevanja razlike između državnih potpora od općih poreznih mjera koristiti ćemo Odluku o objavljivanju pravila o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje poduzetnika („Narodne novine“, br. 46/08) koja predstavlja prijevod Obavijesti Komisije o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje (dobiti) poduzetnika (98/C 384/03).

Iz navedene Odluke citirati ćemo, radi boljeg razumijevanja, njen najbitniji dio:

„B. Primjena članka 92. stavka 1. Ugovora na porezne mjere

8. Člankom 92. stavkom 1. uređuje se da »se svaka potpora koju dodjeljuje država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku, a koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljanjem u povoljniji položaj određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe, smatra nespojivom sa zajedničkim tržištem ako utječe na trgovinu između država članica«. Pri primjeni pravila Zajednice koja se odnose na državne potpore nije bitno radi li se ovdje o poreznoj mjeri, budući se članak 92. primjenjuje na potpore u »bilo kojem obliku«. Da bi se smatrala potporom u smislu članka 92., mjera mora zadovoljavati kumulativne kriterije koji su opisani u nastavku ovog teksta.

9. Prvo, mjera mora za primatelje potpore predstavljati prednost kojom ih se oslobađa od davanja koje inače moraju snositi iz vlastitih sredstava. Prednost može biti ostvarena putem smanjenja poreznih davanja poduzetnika na različite načine uključujući:

- smanjenje porezne osnovice (primjerice posebni porezni odbici, posebni/izvanredni ili ubrzani otpis, ili evidentiranje rezerviranja u bilancu),
- potpuno ili djelomično smanjenje iznosa poreza (primjerice porezno izuzeće/oslobođenje od poreza ili porezna olakšica),
- odgodu plaćanja, ukidanje ili čak posebni sporazum o isplati poreznoga duga u ratama (reprogramiranje poreznog duga).

10. Kao drugo, korist mora biti dana od države ili putem državnih sredstava. Gubitak poreznih prihoda jednak je potrošnji državnih sredstava u obliku fiskalnih izdataka. Ovaj kriterij primjenjuje se i na potpore dane od regionalnih ili lokalnih tijela u državama članicama (3). Pored toga, državna potpora može se dati putem poreznih propisa zakonodavnog, regulatornog ili upravnog karaktera, tako i putem prakse poreznih tijela.

11. Kao treće, mjere moraju utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu između država članica. Ovaj kriterij pretpostavlja da korisnik mjere obavlja gospodarsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni status i način financiranja. Prema stalnoj sudskoj praksi kriterij utjecaja na trgovinu zadovoljen je ako poduzetnik korisnik obavlja gospodarsku djelatnost koja uključuje trgovinu između država članica. Sama činjenica da se potporom jača položaj poduzetnika u odnosu na položaj drugih poduzetnika koji su takmaci

u trgovini unutar Zajednice dovoljna je da se može zaključiti kako postoji utjecaj na trgovinu unutar Zajednice. Ni činjenica da je potpora relativno niskoga iznosa (4), ni da je korisnik umjerene veličine ili da je njegov udio na tržištu Zajednice vrlo nizak (5), niti da se korisnik ne bavi izvozom (6) ili gotovo svu svoju proizvodnju izvozi izvan Zajednice, ne utječe na ovaj zaključak.

12. Naposljetku, mjera mora biti određena ili selektivna na način da favorizira »određene poduzetnike ili proizvodnju određene robe«. Ova selektivna prednost može proizlaziti iz izuzeća od poreznih propisa zakonodavne, regulatorne ili upravne naravi ili iz diskrecijske prakse poreznih tijela. Međutim, selektivna priroda mjere može se opravdati »prirodom ili općim okvirom sustava« (8). Ako je tako, mjera se ne smatra potporom, u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora. Ovi različiti aspekti razmatraju se u daljnjem tekstu.

RAZLIKOVANJE DRŽAVNE POTPORE I OPĆIH MJERA

13. Porezne mjere koje mogu koristiti svi gospodarski subjekti koji posluju u okviru države članice u načelu su opće mjere. One moraju stvarno biti dostupne svim poduzetnicima na ravnopravnoj osnovi, te ne smiju biti faktički ograničene u doseg, primjerice, putem diskrecijske ovlasti države glede njihovog odobravanja ili putem drugih čimbenika koji ograničavaju njihov stvarni učinak. Međutim, ovaj uvjet ne ograničava ovlast država članica da odlučuju o gospodarskoj politici koju smatraju najprikladnijom te, osobito, da rasporede porezno opterećenje kako smatraju odgovarajućim u odnosu na različite proizvodne čimbenike. Pod uvjetom da se primjenjuju bez razlike na sve poduzetnike i na proizvodnju sve robe, sljedeće mjere ne predstavljaju državnu potporu:

- porezne mjere sasvim tehničke prirode (primjerice, određivanje porezne stope, propisi o smanjivanju vrijednosti i otpisivanju, propisi o prijenosu gubitka u naredna razdoblja; propisi o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili izbjegavanja plaćanja poreza),
- mjere kojima se ostvaruju ciljevi opće gospodarske politike putem smanjivanja poreznog tereta glede određenih troškova proizvodnje (istraživanje i razvoj, okoliš, obrazovanje, zapošljavanje).

14. Činjenica da neki poduzetnici ili neki sektori imaju više koristi od drugih od tih poreznih mjera ne znači nužno da se na njih primjenjuju propisi tržišnog natjecanja koji se odnose na državne potpore. Prema tome, mjere kojima je cilj smanjivanje oporezivanja rada za sve poduzetnike imaju relativno veći učinak na radno intenzivne industrije od kapitalno intenzivnih industrija, te nužno ne predstavljaju državnu potporu. Slično tome, porezni poticaji za ulaganje u okoliš, istraživanje i razvoj ili obrazovanje koriste samo poduzetnicima koji pokrenu takvo ulaganje, ali nužno ne predstavljaju državnu potporu.

15. U presudi iz 1974. (9) Sud je odlučio kako državnu potporu čini svaka mjera kojoj je cilj djelomično ili u potpunosti osloboditi poduzetnike u određenom sektoru od financijskog tereta koji proizlazi iz uobičajene primjene općega poreznog sustava, »a ne postoji opravdanje za takvo oslobađanje na temelju prirode ili općeg okvira toga sustava«. U presudi također stoji da »članak 92. ne razlikuje mjere državne intervencije prema njihovim razlozima ili ciljevima već ih definira u odnosu na njihove učinke«. Presuda također navodi kako činjenica da se mjerom usklađuju davanja u odgovarajućem sektoru s onima koja moraju podmiriti takmaci u drugim državama članicama ne mijenja činjenicu da je

riječ o potpori. Takva odstupanja između poreznih sustava, koji su kao što je gore navedeno obuhvaćeni člancima 100. do 102., ne mogu se ispraviti jednostranim mjerama koje su usmjerene na poduzetnike koji su najviše pogođeni odstupanjima između poreznih sustava.

16. Glavni kriterij kod primjenjivanja članka 92. stavka 1. na porezne mjere jest da se mjerom omogućuje iznimka od primjene poreznog sustava u korist određenih poduzetnika u državi članici. Prema tome prvo treba utvrditi koji je zajednički sustav koji se primjenjuje. Nakon toga treba razmotriti jesu li iznimke od sustava ili razlike unutar sustava opravdane »prirodom ili općim okvirom« poreznog sustava, odnosno je li proizlaze izravno iz temelja ili osnovnih načela poreznoga sustava u dotičnoj državi članici. Ako to nije slučaj, riječ je o državnoj potpori.“

2. Državne potpore za koje postoji obveza prijave EK

Ova obveza proizlazi iz samog Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), konkretno članka 108. UFEU-a te članka 3. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589, od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list EU, L 248, od 24.9.2015.) koji propisuju **zabranu dodjele državne potpore prije nego što EK donese, ili se smatra da je donijela odluku kojom se odobrava državna potpora**. Riječ je zapravo poštivanju tzv. klauzule o mirovanju (eng. „standstill clause“).

Postupanje koje se odnosi na prijedloge programa/pojedinačne državne potpore za koje postoji obveza prijave EK propisano je člankom 8. Zakona. Sukladno članku 8. Zakona, davatelji državne potpore **dostavljaju** Ministarstvu financija **prijedlog programa/pojedinačne državne potpore**.

Dostava Ministarstvu financija obavlja se u elektroničkom obliku u Internet aplikaciji registra državnih potpora i potpora male vrijednosti (članak 3. Pravilnika o dostavi prijedloga državnih potpora, podataka o držanim potporama i potporama male vrijednosti te registru državnih potpora i potpora male vrijednosti (Narodne novine, br. 125/17)). **Pristup davateljima državnih potpora i potpora male vrijednosti Internet aplikaciji Registra omogućen je uz korištenje autentifikacijskog uređaja – tokena** dnevno svako-ga dana u godini, osim u dane tehničkog održavanja Registra.

Osim prijedloga programa/pojedinačne državne potpore uz popunjenu **Obrazac - Prijava državne potpore** (popunjava se u Registru), davatelji državnih potpora putem Internet aplikacije registra državnih potpora i potpora male vrijednosti Ministarstvu financija dostavljaju **dodatnu dokumentaciju** (primjerice Obrazac prijave – opći podaci; Obrazac prijave – dodatni podaci (ovisno o vrsti državne potpore) te **popratni dopis potpisan i ovjeren od strane ovlaštene osobe davatelja državne potpore**.

Nakon dostave prijedloga programa/pojedinačne državne potpore, **Ministarstvo financija izdaje mišljenje o usklađenosti s pravilima o državnim potporama i smjernicama politike državnih potpora u RH (u roku od 45 dana od dana primitka potpunog prijedloga) te prijedlog programa/pojedinačne državne potpore prijavljuje EK putem posebnog elektroničkog sustava (SANI sustav - engl. State Aid Notification Interactive)**.

Sukladno članku 11. Zakona, Ministarstvo financija prosljeđuje sve zahtjeve EK za dodatnim pojašnjenjima i dostavom dokumen-

tacije davateljima državnih potpora te pojašnjenja i dokumentaciju davatelja državnih potpora EK.

Osim postupka prijave državnih potpora, pred EK moguće je započeti i postupak **predprijava. Prijedlog programa/pojedinačne državne potpore radi predprijava EK**, davatelj državne potpore dostavlja Ministarstvu financija također u elektroničkom obliku u Internet aplikaciji registra državnih potpora i potpora male vrijednosti.

Davatelji sredstava mogu **prijaviti/predprijaviti mjeru EK za koju smatraju da ne predstavlja državnu potporu** radi pravne sigurnosti ali također isključivo putem Ministarstva financija u elektroničkom obliku u **Internet aplikaciji registra državnih potpora i potpora male vrijednosti**.

Zaključno, neovisno o prijavi ili predprijava EK, uz prijedlog programa/pojedinačne državne potpore te uz mjeru za koju davatelj smatra da ne predstavlja državnu potporu, davatelj u elektroničkom obliku u **Internet aplikaciji registra državnih potpora i potpora male vrijednosti** dostavlja, između ostalog, i ispunjeni Obrazac prijave - opći podaci, a posebni obrazac ako je riječ o državnoj potpori te ovisno o njevoj vrsti.

Način prijave i sadržaj obrazaca propisan je Uredbom Komisije br. 794/2004, od 21. travnja 2004. o prijavi i obrascima prijave (SL EU, L 140, od 30.4. 2004, L 302, od 1.11.2006., L 407, od 30.12.2006.; L 82, od 25.3.2008.; L 313, od 22.11.2008.; L 81, od 27.3.2009., L 308, od 24.11.2009.; L 109, od 12.4.2014., L 325 od 10.12.2015., L 51, od 26.2.2016.).

Uredbom Komisije 2015/2282, od 27. studenog 2015. o izmjeni Uredbe br. 794/2004. o obrascima prijave i obrascima o podacima (SL EU, L325, od 10.12.2015.)

Postupak Europske komisije kojeg provodi nakon zaprimanja prijave propisan je:

Uredbom Vijeća (EU) 2015/1589, od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list EU, L 248, od 24.9.2015.).

Detaljno o načinu postupanja Ministarstva financija i davatelja državne potpore kada postoji obveza prijave državne potpore EK propisano je člankom 8. Zakona, a najvažnije je da:

ističemo...

Davatelj državne potpore ne može dodijeliti državnu potporu iz prijedloga iz stavka 1. ovoga članka prije odobrenja Europske komisije.

3. Državne potpore izuzete od obveze prijave EK

Članak 9. Zakona propisuje način postupanja davatelja državnih potpora i Ministarstva financija u odnosu na potpore koje su izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji (EK), a najvažnije je da:

ističemo...

Davatelj državne potpore može dodijeliti državnu potporu iz ovoga članka tek nakon što je dobio pozitivno mišljenje Ministarstva financija o usklađenosti prijedloga programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore sa smjernicama politike državnih potpora Republike Hrvatske.

Uvjeti za dodjelu državnih potpora izuzetih od obveze prijave EK propisani su Uredbom o skupnom izuzeću (SL EU, L 187,

od 26.6.2014.: Uredba o skupnom izuzeću - engl. General Block Exemption Regulation - GBER) koja se primjenjuje od 1.7.2014. do 31.12.2020. Zapravo se radi o **Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora** (Službeni list Europske unije L 187, 26.6.2014.). Osim navedene Uredbe donesena je i:

Uredba Komisije (EU) br. 2017/1084 od 14. lipnja 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u vezi s potporama za infrastrukture luka i zračnih luka, pragova za prijavu potpora za kulturu i očuvanje baštine i za potpore za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu te regionalnih operativnih programa potpora za najudaljenije regije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 702/2014 u vezi s izračunavanjem prihvatljivih troškova (Službeni list Europske unije L 156/1, od 20.6.2017.)

Kao i državne potpore koje podliježu obvezi prijave EK, potpore iz Uredbe o skupnom izuzeću mogu se dodijeliti putem programa potpore i kao pojedinačne potpore. **Program potpore** je svaki akt na temelju kojeg se mogu, bez potrebe za daljnjim provedbenim mjerama, dodjeljivati pojedinačne potpore poduzetnicima. **Pojedinačne državne potpore** su potpore dodijeljene pojedinom poduzetniku u sklopu programa potpore ili jednokratno tzv. „ad hoc” neovisno o postojanju programa potpore.

Prema ZDP-u prijedlog pojedinačne potpore/programi državne potpore koji predviđaju dodjelu potpora iz Uredbe o skupnom izuzeću davatelji potpore **prijavljuju Ministarstvu financija radi davanja mišljenja o usklađenosti potpora s pravilima iz Uredbe o skupnom izuzeću i smjernicama politike državnih potpora** (program/pojedinačne potpore jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave Ministarstvo financija ne analizira s aspekta smjernica politike državnih potpora).

Prijava se vrši u elektroničkom obliku u Internet aplikaciji registra državnih potpora i potpora male vrijednosti (članak 3. Pravilnika o dostavi prijedloga državnih potpora, podataka o državnim potporama i potporama male vrijednosti te registru državnih potpora i potpora male vrijednosti (NN125/17). **Pristup davateljima državnih potpora i potpora male vrijednosti Internet aplikaciji Registra omogućen je uz korištenje** autentifikacijskog uređaja – **tokena** dnevno svakoga dana u godini, osim u dane tehničkog održavanja Registra. Davatelji državnih potpora putem Internet aplikacije registra državnih potpora i potpora male vrijednosti dostavljaju Ministarstvu financija prijedlog programa/pojedinačne državne potpore uz popunjen Obrazac Prijava državne potpore (popunjava se u Registru), dodatnu dokumentaciju (primjerice popunjeni Prilog II Uredbe o skupnom izuzeću) te popratni dopis potpisan i ovjeren od strane ovlaštene osobe davatelja državne potpore.

Programi/pojedinačne potpore moraju biti u cijelosti usklađeni s Uredbom o skupnom izuzeću da bi Ministarstvo financija dalo pozitivno mišljenje, jer je Uredba o skupnom izuzeću u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama Europske unije.

Nakon, davanja mišljenja o usklađenosti programa/pojedinačnih potpora **Ministarstvo financija o programu/pojedinačnoj potpori, sukladno članku 11. Uredbe o skupnom izuzeću obavještava Europsku komisiju, putem posebnog elektroničkog sustava (SANI sustav - engl. State Aid Notification Interactive).** U tu svrhu svaki davatelj potpore, nakon dobivanja pozitivnog mišljenja Ministarstva financija, mora Ministarstvu financija dostaviti program/pojedinačnu potporu potpisan i ovjeren od strane ovlaštene osobe davatelja potpore te dostaviti **ispunjeni Prilog II. Uredbe o skupnom izuzeću.**

3.1. Obilježja Uredbe o skupnom izuzeću

U Poglavlju I Uredbe o općem skupnom izuzeću propisani su opći uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi svaka od 43 kategorije državne potpore mogla biti izuzeta od obveze prijave EK. Riječ je u bitnome o sljedećim uvjetima: isključenjima od dodjele potpore, pragovima za prijavu potpore (potpore iznad propisanih pragova/iznosa prijavljuju se EK), transparentnosti potpore, učinku poticaja, zbrajanju (kumulaciji) potpore te objavljivanju potpore.

U Poglavlju III Uredbe o općem skupnom izuzeću propisani su posebni uvjeti za svaku od 43 kategorije državne potpore koji, uz opće uvjete iz Poglavlja I, moraju biti ispunjeni da bi potpore bile izuzete od obveze prijave EK. Posebni uvjeti za svaku od 43 kategorije potpore u bitnome se odnose na prihvatljive troškove i intenzitete/iznose potpore.

Posljedice nepoštivanja pravila o potporama iz Uredbe o skupnom izuzeću.

Budući da Ministarstvo financija putem SANI sustava obavještava EK o programima/pojedinačnim potporama iz Uredbe o skupnom izuzeću, EK ima mogućnost, ako utvrdi da je dodijeljena potpora koja ne ispunjava uvjete iz Uredbe o skupnom izuzeću, zatražiti od države članice/davatelja potpore očitovanje o tom utvrđenju.

Nakon dobivanja očitovanja, **EK može donijeti odluku da se buduće mjere koje donosi dotična država članica, a koje bi inače ispunjavale zahtjeve iz Uredbe o skupnom izuzeću, ili dio njih, prijavljuju Europskoj komisiji, u skladu sa člankom 108. stavkom 3. Ugovora o osnivanju Europske unije.** Mjere/potpore koje su podložne obvezi prijave mogu se ograničiti na mjere kojima se **dodjeljuje određena vrsta potpore ili u korist određenih korisnika ili na mjere potpore koje su donijela određena tijela uprave dotičnih država članica. Navedeno ovlaštenje EK propisano je člankom 10. Uredbe pod nazivom „Ukidanje pogodnosti skupnog izuzeća”.**

Detaljno postupanje Ministarstva financija i davatelja državne potpore koje su izuzete od obveze prijave EK propisano je člankom 9. Zakona.

4. Računovodstvo državnih potpora

Prema odredbama računovodstvenih standarda, državne potpore mogu se klasificirati na:

- **potpore koje se odnose na imovinu** – to su potpore čiji je prvi uvjet da poduzetnik koji ispunjava uvjete za potporu treba kupiti, izgraditi ili na drugi način pribaviti dugotrajnu materijalnu imovinu.
- **potpore povezane s prihodom** – odnosi se na sve državne potpore, osim onih koje su povezane s imovinom.

Državne potpore su, za obveznike primjene koji primjenjuju Hrvatske standarde financijskog izvještavanja - u daljnjem tekstu: HSFI (za mikro, male i srednje poduzetnike) u sljedećim HSFI-ima:

- HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina (točka 10),
- HSFI 11 – Potraživanja (točke 18 i 27),
- HSFI 14 – Vremenska razgraničenja (točke 7, 21 i 22),
- HSFI 15 – Prihodi (točke 12, 37 i 38) i
- HSFI 17 – Poljoprivreda (točke 14, 15 i 16).

Veliki poduzetnici i subjekti javnog interesa primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) i što se tiče državnih potpora to je uređeno MRS-om 20 – Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državnih pomoći.

Državne potpore u poljoprivredi za velike poduzetnike uređene su MRS-om 41 – Poljoprivreda (točke 34, 35, 36, 37, 38 i 57). U ovom

tekstu nećemo obrađivati problematiku računovodstva državnih potpora u poljoprivredi.

I navedeni HSFI i MRS - 20 razlikuju **državne potpore** od **državne pomoći**, dok se sama definicija državne potpore u HSFI-ima i MRS - 20 u mnogočemu razlikuje od definicije državne potpore u hrvatskom Zakonu o državnim potporama.

Državne potpore – su pomoći države u obliku transfera resursa poduzetniku u zamjenu za prošlo ili buduće zadovoljavanje određenih uvjeta koji se tiču poslovanja poduzetnika. **Državne pomoći** isključuju one oblike državne pomoći kojima nije moguće na razborit način utvrditi vrijednost i transakcije s državom koje se ne mogu razlikovati od normalnih poslovnih transakcija poduzetnika (HSFI – 11.18 i HSFI – 14.7).

Državna pomoć je pomoć kojoj je cilj pružanje ekonomske koristi pojedinom poduzetniku koji zadovoljava određene kriterije (HSFI – 15.12).

Prema točki 7. MRS-a 20 - Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državnih pomoći državne potpore se priznaju po *fer vrijednosti* kada društvo ispunjava zahtjeve uz koje se daju potpore i kada postoji dovoljno jamstava da će državne potpore biti primljene.

Prema točki 13., 14. i 15. MRS-a 20 - Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državnih pomoći, moguća su dva šira pristupa u računovodstvu državnih potpora i to:

- **dobitni pristup** prema kojem se potpora unosi u prihod tijekom jednog ili više razdoblja. Zagovornici dobitnog pristupa tvrde da su državne potpore primici iz drugih izvora (na neki način „zaradene“), a ne od dioničara pa ih treba priznavati kao prihod u odgovarajućem razdoblju. Državne potpore su rijetko kada bez uvjeta. Subjekt ih zarađuje tako da zadovolji postavljene uvjete i ispuni predviđene obveze. Stoga potpore treba unijeti u prihod i povezati s odnosnim troškovima za koje je potpora namijenjena da ih kompenzira. Kao što porez na dobit i drugi porezi terete dobit, logično je u računu dobiti i gubitka jednako postupiti i s državnim potporama, koje su produžetak fiskalnih politika.

HSFI 14 – Vremenska razgraničenja (koristi samo dobitni pristup) u svojim točkama 21. i 22. uređuju način priznavanja državnih potpora na sljedeći način i to:

- državne potpore povezane s imovinom, uključujući nenovčane potpore po *fer vrijednosti*, trebaju se prezentirati u bilanci ili iskazivanjem odgođenog prihoda ili tretiranjem kao odbitne stavke pri izračunavanju knjigovodstvenog iznosa te imovine, osim državnih potpora za biološku imovinu koja se naknadno mjeri po *fer vrijednosti* u skladu s HSFI 17 (14.21.)
- kada je riječ o potporama (ili odgovarajućim dijelovima potpora) povezanih s imovinom, osim biološke imovine u skladu s HSFI 17 – Poljoprivreda, dvije se metode prikazivanja u financijskim izvještajima smatraju prihvatljivim alternativama:
 - a) jedna metoda iskazuje **potporu kao odgođeni prihod** koja se priznaje kao prihod na sustavnoj i racionalnoj osnovi tijekom vijeka upotrebe imovine;
 - b) druga metoda **oduzima potporu pri izračunavanju knjigovodstvenog iznosa imovine**. Potpora se priznaje kao prihod, tijekom vijeka upotrebe imovine koja se amortizira, smanjenjem troška amortizacije (14.22.).

HSFI 15 – Prihodi u svojim točkama 37. i 38. isto tako koriste **samo dobitni pristup** i to na sljedeći način:

- Državne potpore treba priznati kao prihod tijekom više razdoblja kako bi se sučelili s odgovarajućim rashodima, osim za

državne potpore za biološku imovinu koja se naknadno mjeri po *fer vrijednosti* koje se priznaju u skladu s HSFI 17 (15.37.)

- Potraživanja za državne potpore za nadoknadu nastalih rashoda ili nastalog gubitka ili kao potraživanje u svrhu pružanja trenutne financijske podrške poduzetnika ali bez budućih povezanih troškova, treba priznati kao prihod razdoblja u kojem je potraživanje nastalo (15.38.)

Načelno, na isti način (kao i kod HSFI-a) ali znatno detaljnije se priznaju državne potpore prema MRS-u 20 - Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državnih pomoći.

- **kapitalni pristup** prema kojem se **potpora odobrava izravno u korist udjela dioničara** tj. trebaju se iskazati izravno u glavnici (npr. lokalna samouprava postaje suvlasnikom ili povećava svoj vlasnički udjel u trgovačkom društvu). Zagovornici kapitalnog pristupa tvrde da su državne potpore financijski mehanizam i kao prema takvima treba postupati u bilanci, umjesto da se prenose kroz račun dobiti i gubitka kako bi naknadile stavke rashoda što ih financiraju. Budući da se ne očekuje otplata (povrat) trebaju se odobriti izravno u glavnici. Državne potpore nisu zaradene pa ih ne treba priznavati kroz račun dobiti i gubitka, jer predstavljaju poticaj što ga pruža država bez s tim povezanih troškova. HSFI 14 – Vremenska razgraničenja i HSFI 15 – Prihodi ne obrađuje kapitalni pristup što znači da srednji i mali poduzetnici primjenjuju MRS 20 - Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državnih pomoći.

ističemo...

Možemo zaključiti da se prema MRS 20 - Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državnih pomoći i HSFI 14 - Vremenska razgraničenja i HSFI 15 – Prihodi **prihvata dobitni pristup** dok se kapitalni pristup samo kao takav spominje (samo u MRS-u 20) ali dalje ne obrađuje i to kako u standardima tako i u literaturi.

Kao što smo već rekli kod korištenja **dobitnog pristupa** sredstva primljena na temelju državne potpore iskazuju se kao **odgođeni prihod** (skupina konta - 29) i prenose se u prihod (skupina konta - 76) u istom razdoblju kada su nastali troškovi koji se namiruju iz dobivene državne potpore, što znači da prihodi i rashodi djeluju neutralno na osnovicu poreza na dobit. O tome se izjasnila i Središnja služba - porezne uprave u svom mišljenju (Klasa: 320-01/06-01/06/6; Ur.broj: 513-07-21-01/06-2 od 28 prosinca 2006.) iz kojeg izdvajama:

„ ... Pritom se postupa ovisno o namjeni potpore, odnosno poticaja:

- ako je potpora odnosno poticaj povezan s dugotrajnom imovinom, iskazuje ga se kao odgođeni prihod u razdoblju vijeka uporabe sredstva kojeg se amortizira. U prihode (dobit) razdoblja unosi ga se razmjerno visini amortizacije,
- ako je potpora odnosno poticaj u vezi s određenim rashodima, priznaje ga se kao prihod u razdoblju kad nastanu rashodi. Ako je namijenjena pokriću rashoda u više razdoblja oporezivanja, prihode treba odgoditi i priznati razmjerno nastalim rashodima. ... “

U nastavku dajemo nekoliko jednostavnih primjera knjiženja primljene državne potpore i priznavanje prihoda (dobitni pristup) te jedan primjer evidentiranja državne potpore u glavnici (kapitalni

pristup). Uz primjenu Kontnog plana za poduzetnike 2017. godinu RIPUP-a

Primjer 1 - Državna potpora se odmah iskazuje u prihod

Na žiro-račun poduzetnika uplaćena je državna potpora na ime trenutne financijske pomoći u iznosu od 200.000,00 kuna.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - primljeni iznos državne potpore	200.000,00	1000	7660

Primjer 2 - Državna potpora povezana je s dugotrajnom imovinom iskazuje se kao odgođeni prihod i sučeljava s obračunatom amortizacijom

Na žiro-račun poduzetnika uplaćena je državna potpora, koja je dana za nabavu dugotrajne imovine (opremu), u iznosu od 200.000,00 kuna. Poduzetnik je od dobavljača dobio račun (od 27. lipnja 2018.) za nabavljenu dugotrajnu imovinu (opremu) koja je dijelom financirana iz državne potpore:

- iznos ulaznog računa (ukupno): 375.000,00 kn
- PDV (25% na 300.000,00 kn) 75.000,00 kn
- iznos računa bez PDV-a 300.000,00 kn

Oprema je stavljena u uporabu 14. srpnja 2018. po nabavnoj vrijednosti od 300.000,00 kn. Obračunata je amortizacija u iznosu 31.250,00 kn ($300.000,00 \times 25\% : 12 \times 5$).

Na kraju godine (31. prosinca 2018.) oprihoduje se razmjerni dio obračunate amortizacije u iznosu od 20.833,33 kn ($200.000,00 \times 25\% : 12 \times 5$). Dakle, oprihoduje se 66,67% ukupno obračunate amortizacije koliko i iznosi udio državne potpore u nabavnoj vrijednosti opreme ($200.000,00 : 300.000,00 = 66,67\%$)

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - primljeni iznos državne potpore i evidentiranje odgođenog priznavanja prihoda	200.000,00	1000	2940
2.	Ulazni račun dobavljača Pretporez u primljenom računu Oprema u pripremi (investicije u tijeku)	375.000,00 75.000,00 300.000,00	16005 05607	2201
3.	Oprema stavljena u uporabu – nabavna vrijednost opreme Obveze za primljenu državnu potporu Vrijednost opreme u uporabi umanjena za državnu potporu	300.000,00 200.000,00 100.000,00	0307	05607 294 0307
4.	Obračun amortizacije	31.250,00	4302	0327
5.	Obračun prihoda tekuće godine po osnovi državne potpore	20.833,33	294	7661

U slučaju da se naknadno utvrdi da poduzetnik treba vratiti dio državne potpore koja još nije oprihodovana (npr. nije zaposlio određeni broj zaposlenika a to je bio jedan od uvjeta) tada mora vratiti državnu potporu s kamatama (kto-7231) pa to treba evidentirati na sljedeći način: 294;7231/1000). Međutim, ako poduzetnik treba vra-

titi čitavu državnu potporu s kamatama onda se još razlika (kto - 735 ostali rashodi) između salda konta odgođenog priznavanja prihoda (kto-294) i visine dodijeljene državne potpore evidentirane u rashode poslovanja poduzetnika (294;7231;735/1000),

Primjer 3 - Državna potpora povezana s dugotrajnom imovinom oduzima se od knjigovodstvenog iznosa dugotrajne imovine za koju je državna potpora dobivena

Na žiro-račun poduzetnika uplaćena je državna potpora, koja je dana za nabavu dugotrajne imovine (opreme), u iznosu od 200.000,00 kuna. Poduzetnik je od dobavljača dobio račun (od 27. lipnja 2018.) za nabavljenu dugotrajnu imovinu (opremu) koja je dijelom financirana iz državne potpore:

- iznos ulaznog računa (ukupno): 375.000,00 kn
- PDV (25% na 300.000,00 kn) 75.000,00 kn
- iznos računa bez PDV-a 300.000,00 kn

Oprema je stavljena u uporabu 14. srpnja 2018. po nabavnoj vrijednosti od 300.000,00 kn. Iznos državne potpore od 200.000,00 kn se oduzima od nabavne vrijednosti dugotrajne imovine koja iznosi 300.000,00 kn što iznosi 100.000,00 kn.

Obračunata je amortizacija u iznosu 10.416,67 kn ($100.000,00 \times 25\% : 12 \times 5$).

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - primljeni iznos državne potpore i evidentiranje obveze za državne potpore	200.000,00	1000	294
2.	Ulazni račun dobavljača Pretporez u primljenom računu Oprema u pripremi (investicije u tijeku)	375.000,00 75.000,00 300.000,00	16005 05607	2201
3.	Oprema stavljena u uporabu – nabavna vrijednost opreme Obveze za primljenu državnu potporu Vrijednost opreme u uporabi umanjena za državnu potporu	300.000,00 200.000,00 100.000,00	294	05607 294 0307
4.	Obračun amortizacije ($100.000,00 \times 25\% : 12 \times 5$).	10.416,67	4302	0327

Primjer 4. - Državna potpora kojom je grad svom komunalnom poduzeću dao poslovni prostor koji se upisuje u temeljni kapital komunalnog poduzeća (kapitalni pristup)

Grad je komunalnom poduzeću (d.o.o.) dao potporu u obliku poslovnog prostora koji se upisuje u temeljni kapital komunalnog poduzeća čime grad stiče poslovni udjel (ili povećava već postojeći poslovni udjel) u tom komunalnom poduzeću.

Vrijednost poslovnog prostora iznosi 400.000,00 kn a pripadajućeg zemljišta 100.000,00 kn. Po obavljenoj registraciji povećanja temeljnog kapitala komunalno poduzeće će obaviti sljedeće knjiženje:

Zahvaljujemo na vašem povjerenju!

Pretplatite se na časopis RAČUNOVODSTVO i POREZI u praksi

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Građevinsko zemljište Poslovni prostor (poslovna zgrada) Upisani temeljni kapital d.o.o. za člana društva (grad)	100.000,00 400.000,00 500.000,00	0201 0240	9012

5. Potpore male vrijednosti (de minimis potpore)

Pojam **potpore male vrijednosti** koristi se u Zakonu, dok se u pravnoj stečevini EU koja je prevedena na hrvatski jezik umjesto pojma potpore male vrijednosti koristi pojam **de minimis potpora** a oba pojma imaju isto značenje.

Program/pojedinačne potpore male vrijednosti **nije potrebno dostavljati na mišljenje** Ministarstvu financija, već za takve potpore članak 10. Zakona propisuje da se **odjeljuju u skladu s važećom uredbom Europske unije kojom se uređuju potpore male vrijednosti**.

ističemo...

Uredba koja se primjenjuje na dodjelu potpora male vrijednosti od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. je Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013., od 18. prosinca 2013., o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o Europske unije (UFEU-a) na *de minimis* potpore (SL EU, L352, od 24.12.2013.; dalje: **Uredba o potporama male vrijednosti**). Može se reći da se ova Uredba **primjenjuje u području industrijske aktivnosti** i da se primjenjuje od **1.1.2014. do 31.12.2020. godine**.

Osim navedene Uredbe Komisije br. 1407/2013. primjenjuju se i sljedeće Uredbe:

- Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o Europske unije na *de minimis* potpore u **poljoprivrednom sektoru**,
- Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o Europske unije na *de minimis* potpore u **sektoru ribarstva i akvakulture**.
- Uredba Komisije br. 360/2012 o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o Europske unije na *potpore de minimis* koje se **odjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa**.

Ova se Uredba primjenjuje na potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju uslugu od općeg gospodarskog interesa u smislu članka 106. stavka 2. Ugovora. Poduzetnik korisnik potpore trebao bi stoga biti ovlašten u pisanom obliku za pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa u svezi kojih se potpora dodjeljuje.

ističemo...

Predmet Zakona nisu državne potpore poljoprivredi i ribarstvu te nadležnost Ministarstva financija ne uključuje postupanje s potporama male vrijednosti za poljoprivredu, akvakulturu i ribarstvo te o takvim potporama nije potrebno niti obavještavati Ministarstvo financija.

Bitne značajke **Uredbe o potporama male vrijednosti** (1408/2013) koje svaki davatelj potpore male vrijednosti mora uzeti u obzir prilikom dodjele potpore male vrijednosti:

- osnovna karakteristika potpora male vrijednosti odnosi se na **prag njihove dodjele**, pa tako pojedini **poduzetnik u bilo kojem razdoblju od 3 fiskalne godine ne smije dobiti potpore male vrijednosti koje premašuju iznos od 200.000 eura** (neovisno o razini davatelja potpore male vrijednosti i vrsti instrumenta dodjele potpore male vrijednosti), ako poduzetnik obavlja cestovni prijevoz tereta za najamninu ili naknadu taj prag ne smije prijeći **100.000 eura** za razdoblje od 3 fiskalne godine.
- davatelj potpore male vrijednosti **samostalno odlučuje** za koje će namjene dodjeljivati potpore male vrijednosti jer njena namjena i cilj dodjele nije određena Uredbom o potporama male vrijednosti,
- mogu se dodijeliti (kao i državne potpore) u sklopu **programa potpore male vrijednosti** i kao **pojedinačne potpore male vrijednosti**. Pojam programa i pojedinačne potpore iz članka 2. podstavka 2. i 3. Zakona odnose se i na programe/pojedinačne potpore male vrijednosti,
- ova se Uredba ne primjenjuje na ribarstvo i akvakulturu, primarnu proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, izvoz u treće ili države članice EU, ugljen, potpore koje se uvjetuju uporabom domaćih proizvoda umjesto uvezenih, te nabavu vozila za cestovni prijevoz tereta, a primjenjuje se na preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda, prijevoz i na potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u teškoćama.

ističemo...

Program potpore male vrijednosti je pravni akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima dodjeljuju potpore male vrijednosti, dok je **pojedinačna potpora male vrijednosti** potpora male vrijednosti koja nije dodijeljena na temelju programa potpore male vrijednosti.

Davatelj potpore male vrijednosti (članak 2. podstavak 6. Zakona) je središnje tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje potpore male vrijednosti.

Program/pojedinačne potpore male vrijednosti nije potrebno dostavljati Ministarstvu financija na mišljenje (naravno, a niti EK) već svaki **davatelj** mora Ministarstvu financija dostaviti podatke o dodijeljenim potporama male vrijednosti kako to propisuje članak 14. Zakona, a Ministarstvo financija vodi **registar državnih potpora i potpora male vrijednost** kako je to propisano člankom 15. Zakona.

Davatelji državnih potpora i potpora male vrijednosti dužni su voditi evidenciju dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti iz svoje nadležnosti, uključujući porezne mjere koje predstavljaju državne potpore odnosno potpore male vrijednosti. Ako davatelj dodjeljuje državne potpore i potpore male vrijednosti, evidenciju potpora male vrijednosti vodi zasebno od evidencije državnih potpora. Davatelji državnih potpora i potpora male vrijednosti dostavljaju Ministarstvu financija podatke o dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti. Davatelji državnih potpora godišnje dostavljaju Ministarstvu financija analizu učinkovitosti dodijeljenih državnih potpora iz svoje nadležnosti. Davatelji državnih potpora, odnosno potpora male vrijednosti dostavljaju podatke iz

stavaka i po potrebi na zahtjev Ministarstva financija u za to određenom roku. Davatelji državnih potpora i potpora male vrijednosti odgovorni su za istinitost dostavljenih podataka. Sadržaj, oblik, rok i način dostave podataka ministar financija urediti će pravilnikom. To je Pravilnik o dostavi prijedloga državnih potpora, podataka o državnim potporama i potporama male vrijednosti te registru državnih potpora i potpora male vrijednosti (Narodne novine, br. 125/17).

Iznos državne potpore poduzetnicima određuje se ovisno o **postotku/intenzitetu** propisanu za pojedinu kategoriju potpore, međutim niti jedna uredba o potporama male vrijednosti pa tako ni Uredba br. 1407/2013 ne propisuje intenzitet potpore male vrijednosti (stoga je **intenzitet 100%** prihvatljivih troškova ako ne premašuje maksimalni iznos potpore male vrijednosti u razdoblju od 3 fiskalne godine). Na dalje, za razliku od pravila za dodjelu državnih potpora Uredba br. 1407/2013, ne predviđa **dodatni bonus** prilikom dodjele potpore male vrijednosti. Bonus omogućuje više intenzitete dodjele određenih kategorija državne potpore, npr. za poduzetnike koji imaju sjedište na određenom području ili ako je riječ o malim i srednjim poduzetnicima.

ističemo...

Potpore male vrijednosti u Republici Hrvatskoj (godišnje se dodjeljuje oko 500 do 600 milijuna kuna) se dodjeljuju u obliku (instrumenti): neposredne subvencije kamata; subvencije; oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice; otpis duga; snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa; kapitalna ulaganja; povoljni zajmovi; jamstva, plaćanje za opozvana jamstva i sl.

5.1. Pojam „jednog poduzetnika“

Gornja granica potpore male vrijednosti u iznosu od 200.000 eura, odnosno 100.000 eura, primljena u razdoblju od 3 fiskalne godine odnosi se na „**jednog poduzetnika**“ što znači da poduzetnik prilikom predaje zahtjeva za potporu male vrijednosti mora navesti s kojima je sve poduzetnicima povezan na način da se smatra „**jednim poduzetnikom**“.

Prema članku 2/2 Uredbe 1407/2013, za potrebe ove Uredbe pojmom „**jedan poduzetnik**“ obuhvaćena su sva poduzeća koja su u najmanje jednom od sljedećih međusobnih odnosa:

(a) jedno poduzeće ima većinu glasačkih prava dioničara ili članova u drugom poduzeću;

(b) jedno poduzeće ima pravo imenovati ili smijeniti većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela drugog poduzeća;

(c) jedno poduzeće ima pravo ostvarivati vladajući utjecaj na drugo poduzeće prema ugovoru sklopljenom s tim poduzećem ili prema odredbi statuta ili društvenog ugovora tog poduzeća;

(d) jedno poduzeće koje je dioničar ili član u drugom poduzeću, kontrolira samo, u skladu s dogovorom s drugim dioničarima ili članovima tog poduzeća, većinu glasačkih prava dioničara ili glasačkih prava članova u tom poduzeću.

Poduzeća koja su u bilo kojem od odnosa navedenih u prvom podstavku točkama (a) do (d) preko jednog ili više drugih poduzeća isto se tako smatraju jednim poduzetnikom.

5.2. Obavijest Ministarstva financija u vezi dodjele potpora male vrijednosti/de minimis potpora

Cilj ove obavijesti je pružanje stručne pomoći davateljima potpora male vrijednosti pri izradi programa i pojedinačnih potpora male

vrijednosti, a izdaje se slijedeći ovlasti Ministarstva financija iz članka 3. podstavka 6. i 14. i članka 5. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 47/14 i 69/17; dalje: ZDP) iz kojih u bitnome proizlazi da Ministarstvo financija pruža stručnu pomoć davateljima potpore male vrijednosti radi ispravne primjene i razumijevanja propisa i pravila o potporama male vrijednosti.

Upravo zbog cilja ove Obavijesti ... odlučili smo se za njeno uvrštavanje u ovaj tekst osim uvodnog dijela kojeg je autor napisao.

A. Program/pojedinačna potpora male vrijednosti, uz opis namjene/ciljeva za koju/koje davatelj namjerava dodijeliti potpore male vrijednosti, radi transparentne dodjele trebao bi sadržavati:

- 1) Podatke o davatelju potpore male vrijednosti
- 2) Naziv potpore male vrijednosti (programa/pojedinačne potpore male vrijednosti)
- 3) Pravni temelj za donošenje programa/pojedinačne potpore male vrijednosti; naziv akta koji omogućuje davatelju dodjelu potpora male vrijednosti (npr., zakon, uredba, odluka i sl.)
- 4) Trajanje programa/pojedinačne potpore male vrijednosti
- 5) **Zabranu dodjele potpora male vrijednosti i izuzeća od zabrane:**

- **nije moguća dodjela poduzetnicima u sektorima ribarstva i akvakulture** koje je obuhvaćeno Uredbom (EZ) br. 104/2000, poduzetnicima koji djeluju u **primarnoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda, sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda** ako je iznos potpore fiksno utvrđen na temelju cijene ili količine takvih proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača, odnosno koje na tržište stavljaju takvi poduzetnici te ako su potpore uvjetovane njihovim djelomičnim ili potpunim prenošenjem na primarne proizvođače (članak 1. stavak 1. točke a)-c) Uredbe o potporama male vrijednosti),
- dodjelu potpore male vrijednosti poduzetniku **nije moguće uvjetovati uporabom domaćih proizvoda umjesto uvezenih** (članak 1. stavak 1. točka e Uredbe o potporama male vrijednosti),
- **zabranjena je dodjela za djelatnosti usmjerene izvozu u treće zemlje ili države članice**, odnosno nije moguće dodijeliti potpore koje su izravno povezane s izvezenim količinama, s uspostavom i funkcioniranjem distribucijske mreže ili s drugim tekućim troškovima povezanim s izvoznom djelatnošću (članak 1. stavak 1. točka d) Uredbe o potporama male vrijednosti),
- **zabranjuje se dodjela poduzetnicima za kupovinu (nabavu) vozila za cestovni prijevoz tereta** koji taj prijevoz obavljaju za najamninu ili naknadu (članak 3. stavak 2. Uredbe o potporama male vrijednosti).

Izuzeće od zabrane:

Ako poduzetnik, osim u navedenim sektorima u kojima dodjela potpora male vrijednosti nije moguća, **djeluje u ostalim sektorima** i/ili obavlja djelatnosti za koje je moguće dodijeliti potporu male vrijednosti **mora osigurati da sektori koji su isključeni** iz područja primjene Uredbe o potporama male vrijednosti **ne ostvaruju korist** od potpore male vrijednosti, primjerice razdvajanjem djelatnosti ili troškova (članak 1. stavak 2. Uredbe o potporama male vrijednosti).

Stoga davatelj potpora male vrijednosti takvim poduzetnicima može dodijeliti potpore iz Uredbe o potporama male vrijednosti, ali poduzetnik mora dokazati da dobivene potpore male vrijednosti neće koristiti za djelatnosti za koje nije moguće dodijeliti potpore male vrijednosti.

6. Korisnici potpore male vrijednosti

Korisnici mogu biti mali, srednji i veliki poduzetnici.

Korisnik potpore male vrijednosti je svaka pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima potporu male vrijednosti, bez obzira na njezin oblik i namjenu (članak 2. podstavak 7. Uredbe o potporama male vrijednosti).

7. Izvor/i iz kojih se potpora dodjeljuje

Ako je program/pojedinačna potpora male vrijednosti **sufinancirana sredstvima EU** (ako su takva sredstva dodijeljena kao potpora male vrijednosti) potrebno je navesti i iznos tih sredstava, u ostalim slučajevima navodi se proračun davatelja potpore male vrijednosti.

8. Instrument dodjele potpore: (npr. subvencija, subvencija kamatne stope i sl.)

Ako se potpora male vrijednosti dodjeljuje u obliku **zajma i jamstva** potrebno je dodatno navesti da korisnik potpore **ne smije biti predmet stečajnog postupka** niti ispunjavati kriterije za pokretanje stečajnog postupka na zahtjev njegovih vjerovnika, na način na koji to propisuje nacionalno zakonodavstvo, u konkretnom slučaju Zakon o stečaju.

U slučaju dodjele potpore male vrijednosti u obliku zajma i jamstva velikim poduzetnicima, korisnik mora imati **rejting najmanje B-**.

Navedeno je propisanom članom 4. stavak 3.a) i 6.a.) Uredbe o potporama male vrijednosti.

9. Odredbe o zbrajanju (kumulaciji potpore)

9.1. Opća pravila za kumulaciju (zbrajanje potpore)

Potpore male vrijednosti, **ne može iznositi više od 200.000,00 eura**, po pojedinom poduzetniku, odnosno **100.000,00 eura** ako je riječ o poduzetniku **koji obavlja djelatnost cestovnog prijevoza za najamninu ili naknadu**, u bilo kojem razdoblju **unutar 3 fiskalne godine**. Pri tom se **uzimaju u obzir sve potpore male vrijednosti neovisno o instrumentu i razini davatelja potpore male vrijednosti**. Također, potrebno je uzeti u obzir i sredstva iz fondova EU ako ih je poduzetnik primio kao potpore male vrijednosti, također neovisno o instrumentu njihove dodjele.

9.1.1. Posebna pravila za dodjelu potpore male vrijednosti u obliku jamstva i zajma

Uz uvjete propisane člankom 4. stavkom 3.a) i 6.a.) Uredbe o potporama male vrijednosti, potrebno je uzeti u obzir sljedeće - **ako zajmovi i jamstva odgovaraju dolje navedenim najvišim propisanim iznosima** iz Uredbe o potporama male vrijednosti, **smatra se da su pragovi za ispunjenje gornje granice za dodjelu potpore male vrijednosti u iznosu od 200.000 odnosno 100.000 eura dosegnuti što znači:**

- poduzetniku jamstva i zajmovi u tom iznosu ne bi smjeli biti odobreni ako je u prethodne 2 fiskalne godine već bio primatelj potpore male vrijednosti.

- ukoliko u prethodne 2 fiskalne godine nije bio primatelj potpore male vrijednosti poduzetnik nema pravo na dodjelu ostalih potpora male vrijednosti u tekućoj godini i sljedeće 2 godine.

Riječ je o sljedećim iznosima jamstva i zajmova, za koje se smatra da odgovaraju najvišim propisanim pragovima za dodjelu potpore male vrijednosti (200.000 odnosno 100.000 eura):

- jamstvo** ne smije osiguravati više od **80 % predmetnog zajma** čiji je iznos **1.500.000 eura** (ili 750.000 eura za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta), a **razdoblje trajanja jamstva je 5 godina** ili **ako je iznos zajma 750.000 eura** (ili 375.000 eura za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta), a **trajanje jamstva je 10 godina** – kod ovog jamstva smatra se da potpora male vrijednosti iznosi 200.000 odnosno 100.000 eura. (članak 4. stavak 6.b Uredbe o potporama male vrijednosti)

Ako je iznos jamstva manji od navedenih iznosa i/ili je razdoblje trajanja jamstva kraće od 5 odnosno 10 godina, bruto novčana protuvrijednost izračunava se kao odgovarajući razmjerni dio propisane gornje granice za dodjelu potpore male vrijednosti Uredbe o potporama male vrijednosti ili se bruto novčana vrijednost izračunava na temelju premija sigurne luke utvrđenih u obavijesti EK. Ili su metode izračuna bruto novčane protuvrijednosti jamstva (prije provedbe) prijavljene EK u skladu s nekom drugom uredbom EK iz područja državnih potpora koja se primjenjivala u tom trenutku i Komisija ih smatra usklađenima s Obavijesti o jamstvima¹ ili bilo kojom drugom obavijesti koja ih zamjenjuje i te se metode izričito odnose na vrstu jamstva i vrstu transakcije o kojima je riječ u kontekstu primjene Uredbe o potporama male vrijednosti (članak 4. stavak 5. točke c) i d) Uredbe o potporama male vrijednosti).

- zajam mora biti osiguran kolateralom** koji pokriva najmanje 50 % zajma koji iznosi 1.000.000 eura (ili 500.000 eura za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta) za razdoblje od 5 godina ili ako zajam iznosi 500.000 eura (ili 250.000 eura za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta) za razdoblje od 10 godina - kod opisanog iznosa zajma smatra se da potpora male vrijednosti iznosi 200.000 odnosno 100.000 eura (članak 4. stavak 3.b) Uredbe o potporama male vrijednosti

Ako je zajam manji od navedenih iznosa i/ili odobren je na razdoblje kraće od 5 odnosno 10 godina, bruto novčana protuvrijednost tog zajma, primjenom važeće referentne stope u trenutku dodjele, izračunava se kao razmjerni dio propisane gornje granice za dodjelu potpore male vrijednosti Uredbe o potporama male vrijednosti

Bruto novčanu vrijednost kod zajma moguće je također izračunati na temelju referentne stope² koja se primjenjivala u trenutku dodjele potpore male vrijednosti.

9.2. U odnosu na ostala pravila o državnim potporama i potporama male vrijednosti potrebno je voditi računa o sljedećem:

- Ako korisnik obavlja usluge od općeg gospodarskog interesa i prima potpore male vrijednosti za obavljanje tih usluge čija

1 Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstva (SL C 155, od 20.6.2008.) i isprava Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstva (SL C 244, od 25.9.2008.)

2 Objavljena je na http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/referen-ce_rates.html

je dodjela regulirana Uredbom Komisije (EU) br. 360/2012, od 25. travnja 2012., o primjeni članaka 107. i 108. UFEU (SL L 114, od 26.4.2012.; dalje: Uredba br. 360/2012)) na takvog poduzetnika **primjenjuje se najviša gornja granica od 500.000 eura** za razdoblje **od 3 fiskalne godine utvrđena Uredbom br. 360/2012.**

- zbrajanje (kumulacija) državnih potpora za istu mjeru rizičnog financiranja, ostalih državnih potpora i potpora male vrijednosti za iste prihvatljive troškove, **zabranjena je** ako prelazi najviši intenzitet potpore utvrđen za te prihvatljive troškove propisan Uredbom o općem skupnom izuzeću ili Odlukom Komisije.
- potpore male vrijednosti koje nisu dodijeljene za određene opravdane/prihvatljive troškove ili se njima ne mogu pripisati mogu se kumulirati s drugim državnim potporama dodijeljenim u skladu s uredbom o skupnom izuzeću ili odlukom EK.

B. Obveze davatelja potpore male vrijednosti

- **obvezna provjera** hoće li s odobrenom potporom male vrijednosti (**potpora se smatra dodijeljenom u trenutku kada poduzetnik u skladu s odgovarajućim nacionalnim pravnim poretom stekne zakonsko pravo na primanje potpore, neovisno o datumu isplate potpore male vrijednosti poduzetniku – članak 3. stavak 4. Uredbe o potporama male vrijednosti**) poduzetnik premašiti propisanu gornju granicu za dodjelu potpore male vrijednosti, te jesu li ispunjeni svi uvjeti iz Uredbe o potporama male vrijednosti,
- **obveza izvješćivanja, pisanim putem, poduzetnika kojem dodjeljuje potporu male vrijednosti** o njenom točnom iznosu (bruto novčana protuvrijednosti) te da je stekao zakonsko pravo na primanje potpore male vrijednosti jer se potpora male vrijednosti smatra dodijeljenom na dan kad je poduzetnik stekao to pravo, a ne na datum njene isplate,
- **izričito navođenje da je riječ o potpori male vrijednosti**, pozivajući se na Uredbu o potporama male vrijednosti navodeći njezin naziv i podatke o objavi u Službenom listu Europske unije. Preporuča se da davatelj navede i naziv programa temeljem kojeg je dodijelio potporu male vrijednosti.
- obavijestiti Ministarstvo financija o dodijeljenoj potpori male vrijednosti sukladno članku 14. ZDP-a.

B.1.³ Dodatne obveze davatelja koje mora uzeti u obzir prilikom dodjele potpore male vrijednosti:

- a) je li u konkretnom slučaju riječ o **„jednom poduzetniku“** „**jedan poduzetnik**“ odnosi se na sve poduzetnike koji su povezani na način propisan člankom 2. stavak 2. Uredbe o potporama male vrijednosti, koji određuje pojam „jednog poduzetnika“, te davatelj mora prilikom odobrenja potpore male vrijednosti tražiti i **izjavu poduzetnika** je li na način opisan u spomenutom članku povezan s ostalim poduzetnicima.
- Ukoliko je odgovor **pozitivan**, poduzetnik se u tom slučaju, zajedno s ostalim povezanim poduzetnicima **smatra „jednim poduzetnikom“** te se uzimaju u obzir sve potpore male vrijednosti koje je u tekućoj i prethodne 2 fiskalne godine primio „**jedan poduzetnik**“, pa davatelj potpore male vrijednosti mora uzeti u obzir tu činjenicu prilikom poštivanja gornje granice dodjele potpore male vrijednosti u iznosu od 200.000 eura odno-

sno 100.000 eura u tekućoj i prethodne 2 godine kada takvom poduzetniku odobrava/dodjeljuje potporu male vrijednosti.

- b) eventualne statusne promjene poduzetnika – **spajanje, preuzimanje, podjela** (članak 3. stavak 8. i 9. Uredbe o potporama male vrijednosti).

U slučaju spajanja i preuzimanja poduzetnika, prilikom dodjele nove potpore male vrijednosti novonastalom poduzetniku, uzimaju se u obzir prethodne potpore male vrijednosti dodijeljene poduzetnicima uključenim u postupak spajanja, odnosno preuzimanja u razdoblju od 3 fiskalne godine.

U slučaju podjele poduzetnika na dva ili više poduzetnika, smatra se da je potpora male vrijednosti dodijeljena onom poduzetniku koji je prethodno od takve potpore ostvario korist, tj. poduzetniku koji je preuzeo djelatnost za koje je potpora male vrijednosti dodijeljena/korištena. Ako nije moguće primijeniti navedeni model, potpora male vrijednosti dodjeljuje se razmjerno, na temelju knjigovodstvene vrijednosti vlasničkog kapitala novih poduzetnika na datum stupanja na snagu podjele.

Zaključno, davatelji potpore male vrijednosti mogu odobriti potporu male vrijednosti **tek nakon što utvrde da njeno odobrenje neće povisiti ukupan iznos potpore male vrijednosti** koji je taj poduzetnik primio preko propisane gornje granice za potpore male vrijednosti te da su ispunjeni svi uvjeti iz Uredbe o potporama male vrijednosti, uz uvjet da se potpora male vrijednosti smatra dodijeljenom u trenutku kada poduzetnik u skladu s odgovarajućim nacionalnim pravnim poretom stekne zakonsko pravo na primanje potpore, neovisno o datumu njene isplate.

C. Obveze primatelja/korisnika potpore male vrijednosti

Potencijalni korisnik potpore male vrijednosti u obvezi je davatelju potpore male vrijednosti dostaviti pisanu izjavu ili izjavu u elektroničkom obliku o svim potporama male vrijednosti koje je primio u tekućoj fiskalnoj godini i prethodne 2 fiskalne godine – a sve u cilju kako bi davatelj potpore male vrijednosti mogao provjeriti hoće li odobrenjem potpore male vrijednosti njen korisnik premašiti propisane pragove.

Takva **izjava** trebala bi sadržavati naziv davatelja potpore male vrijednosti, naziv programa potpore male vrijednosti, instrument dodjele, iznos potpore male vrijednosti u tekućoj i prethodne dvije fiskalne godine, je li poduzetnik povezan s drugim poduzetnikom na način da se može smatrati „jednim poduzetnikom“, te koliko je potpora male vrijednosti u tekućoj i prethodne dvije godine dobio poduzetnik koji se smatra „jednim poduzetnikom“. U slučaju dodjele jamstva i zajma kao potpore male vrijednosti, potrebno je poštivati, već opisane odredbe članka 4. stavka 3.a) i 6.a) Uredbe o potporama male vrijednosti.

Također, u izjavu bi trebale biti uključene i potpore koje je poduzetnik dobio, u slučaju spajanja, preuzimanja i dodjele, ukoliko je prošao kroz statusne promjene.

Ako je poduzetnik s određenim poduzetnicima povezan na način na koji to propisuje **članak 2. stavak 2. Uredbe**, smatra se „**jednim poduzetnikom**“ te se prilikom određivanja iznosa kojeg je takav poduzetnik primio u tekućoj i prethodne 2 fiskalne godine zbrajaju sve potpore koje su primili poduzetnici koji se smatraju „jednim poduzetnikom“.

Sam sadržaj izjave o potporama male vrijednosti **ovisi o davatelju potpore male vrijednosti**, na taj način sam davatelj potpore male vrijednosti odlučuje koji su mu sve elementi potrebni za donošenje odluke pri odobrenju potpore male vrijednosti pojedinom korisniku, a sve kako bi bili ispunjeni uvjeti iz Uredbe o potporama male vrijednosti (članak 6. stavak 3. Uredbe o potporama male vrijednosti).

3 Odredbe o jednom poduzetniku i spajanju, preuzimanju i podjeli poduzetnika novina su u Uredbi o potporama male vrijednosti u odnosu na prijašnje uredbe koje su regulirale dodjelu potpora male vrijednosti.